

**SÚHRNNÁ INFORMÁCIA
O NAJČASTEJŠÍCH ODPORÚČANIACH NÁRODNEJ BANKY SLOVENSKA
PRE SKVALITNENIE OBSAHU
SPRÁV O VLASTNOM POSÚDENÍ RIZIKA A SOLVENTNOSTI
PO POSÚDENÍ SPRÁV PREDLOŽENÝCH POISŤOVŇAMI V ROKU 2016**

Úvod

V súlade s § 26 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“) každý dohliadaný subjekt vykonáva ako súčasť svojho systému riadenia rizík vlastné posúdenie rizika a solventnosti. Toto vlastné posúdenie rizika a solventnosti je súčasťou informácií poskytovaných dohliadanými subjektmi na účely dohľadu. Dohliadané subjekty sú povinné vykonávať vlastné posúdenie pravidelne, minimálne raz ročne a bez zbytočného odkladu po každej podstatnej zmene v rizikovom profile.

V súlade s čl. 304 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2015/35 z 10. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (ďalej len „delegované nariadenie 2015/35“) dohliadaný subjekt predkladá NBS Správu pre orgán dohľadu o vlastnom posúdení rizika a solventnosti (ďalej len „správa ORSA“).

V nadväznosti na ustanovenia § 23, § 25 a § 26 zákona o poisťovníctve a článkov 262 a 306 delegovaného nariadenia 2015/35 vydala NBS odporúčanie Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska zo 17. mája 2016 č. 5/2016 k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti pre sektor poistenia a zaistenia (ďalej len „odporúčanie ÚDFT č. 5/2016“).

Povinnosť vykonať vlastné posúdenie rizika a solventnosti aspoň raz ročne si v roku 2016 splnili všetky poisťovne, ktoré sú v regulatórnom režime Solventnosť II.

Národná banka Slovenska sa v priebehu roka 2016 detailne oboznámila so systémom riadenia rizík vo všetkých poisťovniach a preverila tiež všetky správy ORSA. V každej poisťovni bolo v priebehu roka zorganizované celodenné stretnutie s osobami zodpovednými za riadenie rizík a výkon aktuárskej funkcie.

Na základe týchto stretnutí ako aj na základe preverenia správ ORSA zaslala NBS jednotlivým poisťovniam písomné odporúčania k skvalitneniu správy ORSA v budúcom období. Najčastejšie odporúčania NBS sú zhrnuté v tejto informácii.

Zhrnutie najčastejších odporúčaní NBS pre skvalitnenie správy ORSA

Proces vlastného posúdenia rizík, jeho miesto v organizácii poisťovne a jeho zapojenie do plánovacieho procesu

Podľa § 26 ods. 1 zákona o poisťovníctve je poisťovňa povinná vykonávať vlastné posúdenie rizík, ktoré je súčasťou systému riadenia rizík. Súčasne podľa § 25 ods. 2 zákona o poisťovníctve je poisťovňa povinná zabezpečiť, aby systém riadenia rizík bol účinný a vhodne začlenený do organizačnej štruktúry poisťovne.

NBS odporučila poisťovniam podrobnejšie popísať systém správy a riadenia vo vzťahu k procesu ORSA, napríklad popísať fungovanie systému riadenia rizík a zahrnutie jednotlivých organizačných jednotiek, resp. zriadených výborov do procesu ORSA.

Podľa § 26 ods. 2 zákona o poisťovníctve je na účely vlastného posúdenia rizika a solventnosti poisťovňa povinná zaviesť a uplatňovať procesy primerané povahe, rozsahu a zložitosti rizík obsiahnutých v ich činnosti.

NBS odporučila poisťovniam uviesť v správe ORSA informácie o časovej schéme procesu ORSA a frekvencii, s ktorou manažment usmerňuje vlastné posúdenie rizika a solventnosti.

Podľa § 26 ods. 5 zákona o poisťovníctve vlastné posúdenie rizika a solventnosti poisťovňou je neoddeliteľnou súčasťou obchodnej stratégie a neustále sa zohľadňuje v strategických rozhodnutiach poisťovne. Strategické rozhodnutia a obchodná stratégia sa premietajú do obchodných plánov poisťovne, ktorých súčasťou sú aj komponenty vstupujúce do vlastného posúdenia rizika, ktoré sa stanovujú v rámci procesu ORSA.

NBS odporučila poisťovniam doplniť do popisu procesu plánovania tiež popis procesu ORSA tak, aby bola zrejmá jeho integrácia do plánovacieho procesu.

Stanovenie potrebného kapitálu, ktorý zohľadňuje vlastný rizikový profil, schválené limity tolerancie rizika a obchodnú stratégiu poisťovne

Podľa § 26 ods. 1 písm. a) zákona o poisťovníctve vlastné posúdenie rizika a solventnosti zahŕňa tiež stanovenie potrebného kapitálu, pričom tento proces v spojení s Usmernením 4 ods. 1 písm. b) odporúčania ÚDFT č. 5/2016 by mal obsahovať prepojenie medzi rizikovým profilom, schválenými limitmi tolerancie rizika a celkovými potrebami solventnosti.

NBS odporučila poisťovniam, aby v správe ORSA uviedli ako súčasť hodnotenia rizík aj limity tolerancie rizika, kvantifikáciu dopadu týchto rizík, ako aj proces riadenia a opatrenia na zmierňovanie týchto rizík. NBS zároveň odporučila, aby poisťovne pri identifikácii rizík popísali podstatu vzniku jednotlivých rizík. NBS tiež odporučila poisťovniam doplniť správu ORSA o vyhodnotenie súladu rozsahu rizika (Risk Appetite) a kľúčových rizikových indikátorov (KRI) s obchodným plánom a výsledky vyhodnotenia uviesť v správe ORSA.

Podľa čl. 306 písm. b) delegovaného nariadenia 2015/35 sa v správe ORSA pre orgán dohľadu predkladajú metódy a hlavné predpoklady použité v rámci vlastného posúdenia rizika a solventnosti.

Za hlavné predpoklady podľa čl. 306 písm. b) delegovaného nariadenia 2015/35 NBS považuje aj stanovenie kľúčových rizikových indikátorov a ich prahových hodnôt.

NBS odporučila poisťovniam doplniť správu ORSA o kľúčové rizikové indikátory, ich prahové hodnoty a limity ich tolerancie.

Za hlavné predpoklady podľa čl. 306 písm. b) delegovaného nariadenia 2015/35 NBS považuje aj kvantifikované obchodné a finančné ciele s výhľadom najmenej na 3 roky, ktoré sú predpokladom pre plánovanie rizík a kapitálu.

NBS odporučila poisťovniam uviesť obchodné a finančné ciele minimálne na obdobie 3 rokov a vyhodnotenie obchodnej stratégie v prepojení na celkovú potrebu solventnosti.

Za hlavné predpoklady podľa čl. 306 písm. b) delegovaného nariadenia 2015/35 NBS považuje aj metódy a predpoklady pre projekciu SCR.

NBS odporučila poisťovniam v správe ORSA popísať metódy projekcie SCR a uviesť aj odkaz na vnútorné predpisy poisťovne, v ktorých sú predmetné metódy popísané a uviesť predpoklady projekcie SCR.

Primeranosť štandardného vzorca

Podľa § 26 ods. 1 písm. c) zákona o poisťovníctve by poisťovňa mala identifikovať rozdiel medzi svojím rizikovým profilom a predpokladmi, z ktorých vychádza kapitálová požiadavka na solventnosť vypočítaná na základe štandardného vzorca alebo predpokladmi čiastočného alebo úplného vnútorného modelu.

NBS odporučila poisťovniam doplniť do správy ORSA informáciu o primeranosti štandardného vzorca.

Informácie o normách kvality údajov

Podľa § 26 ods. 1 písm. a) zákona o poisťovníctve v spojení s čl. 306 písm. b) delegovaného nariadenia 2015/35 je poisťovňa povinná vykonávať ako súčasť svojho systému riadenia rizík vlastné posúdenie rizika a solventnosti, pričom tento proces v spojení s Usmernením 4 ods. 1 písm. c) bod 2 odporúčania ÚDFT č. 5/2016 by mal obsahovať informácie o normách kvality údajov.

Podľa článku 20 delegovaného nariadenia 2015/35 poisťovňa primerane zdokumentuje nedostatky v údajoch vrátane opisu toho, či a ako sa takéto nedostatky odstránia. Ďalej podľa § 26 ods. 7 zákona o poisťovníctve je poisťovňa povinná informovať NBS o výsledkoch každého vlastného posúdenia rizika a solventnosti. Na základe uvedeného,

výsledok procesu preverenia noriem kvality údajov vrátane nedostatkov v údajoch, by mal byť uvedený v správe ORSA.

NBS odporučila poisťovniam zaradiť do správy ORSA výsledok preverenia kvality údajov vrátane uvedenia nedostatkov v údajoch. NBS tiež odporučila poisťovniam doplniť do správy ORSA informácie o procese schvaľovania (kvalita dát, kontrola/validácia výsledkov) vrátane procesu a výsledku overenia a schvaľovania v rámci vnútorného kontrolného systému.

Zátťažové testovanie

Podľa § 26 ods. 1 písm. a) a b) zákona o poisťovníctve vlastné posúdenie rizika a solventnosti zahŕňa tiež stanovenie potrebného kapitálu a nepretržité dodržiavanie kapitálových požiadaviek. Súčasne podľa Usmernenia 7 ods. 2 odporúčania ÚDFT č. 5/2016 by mala poisťovňa uskutočniť dostatočný rozsah záťažových testov alebo analýzy scenárov pre všetky identifikované materiálne riziká, čím sa zabezpečí dostatočná báza na posúdenie celkových potrieb solventnosti. Následne podľa Usmernenia 10 ods. 1 písm. a) a b) odporúčania ÚDFT č. 5/2016 v rámci overenia nepretržitého dodržiavania kapitálových požiadaviek sa uskutočňuje odhad možných budúcich materiálnych zmien v rizikovom profile a odhad budúcich vlastných zdrojov prostredníctvom pravidelne vykonávaných záťažových testov a analýzy scenárov.

V prípadoch, keď NBS považovala počet použitých scenárov pre záťažové testovanie za nedostatočný, odporučila poisťovniam rozšíriť záťažové testovanie napr. o scenáre pre upisovacie riziko životného poistenia, resp. upisovacie riziko neživotného poistenia, o scenáre pre poisťno-technické riziká, o scenáre pre trhové riziko, ako aj ďalšie scenáre pre potenciálne významné riziká poisťovne. NBS ďalej odporučila uviesť v správe ORSA aj vysvetlenie výsledkov scenárov v prípade tých rizík, u ktorých dochádza k významným zmenám hodnôt.

Pri analýze záťažových testov NBS odporučila uviesť aj opatrenia manažmentu smerujúce k zmierneniu dôsledkov vyplývajúcich zo záťažových testov.

V prípade poisťovní, ktoré uviedli, že vykonali aj reverzný záťažový test, odporučila NBS uviesť aj jeho výsledky.

Prehľadnosť a komplexnosť správy ORSA

NBS odporučila poisťovniam upraviť štruktúru správy ORSA, resp. jej obsah tak, aby sa informácie uvedené v správe ORSA neopakovali a tiež aby sa v správe ORSA neopakoval text koncepcie ORSA. V prípade, že je potrebné niektorú skutočnosť opätovne zdôrazniť, stačí uviesť odkaz na príslušnú časť správy ORSA alebo koncepcie ORSA, prípadne odkaz na dokumenty alebo koncepcie, ktoré takéto informácie obsahujú.

Druh správy ORSA (interná vs. správa pre orgán dohľadu)

Podľa Usmernenia 3 písm. c) a d) odporúčania ÚDFT č. 5/2016 medzi minimálnu dokumentáciu o ORSA, ktorú by mala mať poisťovňa, patrí interná správa o každom ORSA a správa pre orgán dohľadu o ORSA.

NBS považuje za potrebné, aby v prípade, že poisťovňa vypracováva len internú správu, ktorá je súčasne správou pre orgán dohľadu o ORSA, bola táto informácia uvedená v správe ORSA.

NBS odporučila poisťovniam do správy ORSA doplniť informáciu o tom, či ide o internú správu ORSA alebo o správu ORSA pre orgán dohľadu.

Oboznamovanie príslušných zamestnancov so závermi ORSA

Podľa Usmernenia č. 6 odporúčania ÚDFT č. 5/2016 by po schválení procesu a výsledkov predstavenstvom mala poisťovňa oznámiť všetkým príslušným zamestnancom aspoň výsledky a závery týkajúce sa ORSA.

NBS odporučila poisťovniam v správe ORSA alebo koncepcii pre ORSA určiť príslušných zamestnancov, ktorým po schválení procesu a výsledkov predstavenstvom oznámi aspoň výsledky a závery týkajúce sa ORSA.